

ОЦІНКА ЯКОСТІ ПОВЕРХНЕВИХ ВОДНИХ РЕСУРСІВ ПРОМИСЛОВО НАВАНТАЖЕНОГО РЕГІОНУ (НА ПРИКЛАДІ КУП'ЯНСЬКОГО РАЙОНУ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

*Доповідач – Гончарова А.О., маг.,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет, Україна
alenushkagoncharova1@gmail.com*

Рівень розвитку будь-якого суспільства, ступінь його цивілізованості прийнято визначати за певними реперними точками суспільної свідомості – ставленням до найбільш соціально вразливих верств населення, природи, історичної спадщини тощо. Одним із таких показників є ставлення сучасного суспільства більшості країн до води – проблем її збереження, контролю якості для виживання людства, забезпечення базових – фізіологічних потреб і потреб безпеки, її визначального впливу на здоров'я, можливості розвитку суспільства на основі сталого розвитку.

Саме це зумовлює виняткову можливість питань вивчення стану поверхневих вод, їхню беззаперечну пріоритетність у діяльності геологічних служб країн Європи, а також пошуку ефективних заходів, щодо підвищення якості вод.

Проаналізовано особливості реформування системи моніторингу України у міжнародному контексті, яка полягає у трансформації свідомості керівництва служб, розуміння потреб гідрогеологічних робіт і моніторингу поверхневих вод зокрема.

На підставі проведеного аналізу літературних джерел охарактеризована комплексна програма охорони навколишнього природного середовища Куп'янського району на 2007-2011 рр. та на подальшу перспективу до 2020 р., покликана допомогти в розв'язанні проблем довкілля, формуванні та реалізації ефективної природоохоронної політики. Процес впровадження комплексної програми полягає в здійсненні оцінки екологічних проблем і визначенні серед них пріоритетних, виборі оптимальних шляхів розв'язання найбільш нагальних проблем, а також реалізації заходів, спрямованих на поліпшення стану довкілля.

Оцінено гідрогеологічні системи досліджуваного району, які активно використовуються у господарській діяльності. Вони одночасно є і джерелами водозабезпечення, і приймачами промислових, комунальних, сільськогосподарських стічних вод. Майже половину всієї забраної з них води використовує промисловість.

Встановлено, що основними причинами скидання забруднених стоків без очищення залишається нестача у більшості населених пунктів країни централізованого водовідведення, зниження ефективності роботи очисних споруд, що зумовлена їх зношеністю, низьким технологічним рівнем, енергомісткістю.

Визначено середньорічні концентрації речовин в контрольних створах р. Оскіл (табл.).

У ході проведених досліджень розроблено рекомендації для поліпшення якості поверхневих вод району дослідження на основі вітчизняного та закордонного досвіду, одними з яких є розробка науково-методичного забезпечення моніторингу підземних вод, гармонізованого з документами ЄС передусім, протягом найближчого року створення концепції й програми реформування державної системи моніторингу вод з урахуванням міжнародного досвіду й вимог відповідних директив Європейського Союзу спільними зусиллями представників галузевої та академічної геологічної науки; забезпечення співпраці підприємств, що виконують моніторинг довкілля, гідрогеологічні роботи та моніторинг вод у межах Держгеонадр України на основі вільного інформаційного обміну.

Таблиця – Середньорічні концентрації речовин в контрольних створах р. Оскіл

Місце спостереження за якістю води	Показники складу та властивостей													
	Завислі речовини*	БСК ₅	Мінералізація	сульфати	Хлориди	Азот амонійний	нітрати	нафто-продукти	Феноли	Залізо	Мідь	Цинк	Хром	СПАР
р. Оскіл, нижче м. Куп'янськ	–	–	–	992	54	0,08	2,3	–	–	0,1	–	–	–	–
р. Оскіл, гирло, с. Червоний Оскіл	–	–	–	110	52	0,08	2,8	–	–	0,1	–	–	–	–
Червонооскільське водосховище, с. Сеньково	–	–	–	110	52	0,08	3,1	–	–	0,1	–	–	–	–

Таким чином, практично всі поверхневі і значна частина підземних водних ресурсів, особливо в районах розміщення потужних промислових і сільськогосподарських комплексів, відчувають антропогенний вплив, що проявляється у забрудненні, виснаженні і деградації цих об'єктів.

Науковий керівник — Желновач Г.М., к.т.н., доц.